

Der er spurgt til beskyttelse af mindretallene i Irak. Hvis formanden tillader bare en meget kort supplerings?

Fjerde næstformand (Poul Nødgaard):

Ja, tal bare færdig.

Udenrigsministeren (Mogens Lykketoft):

To væsentlige mindretalsgrupper i Irak har i årenes løb været udsat for hårdhændet forfølgelse. Det drejer sig om shiamuslimerne i det sydlige og kurderne i det nordlige. Vi husker alle sammen billederne fra 1988, da Saddams sikkerhedsstyrker udryddede den kurdiske landsby Halabja's indbyggere med giftgas.

For at beskytte disse mindretal oprettede koalitionen efter Golfkrigen to flyforbudzoner: en nord for den 36. breddegrad og en anden syd for den 33. breddegrad. Irak fik forbud mod flyvning i disse zoner. Forbudet håndhæves ved patruljeringer i lufrummet over zonerne, og flyveforbudet har forhindret regimet i at anvende fly og kamphelikoptere i forfølgelsen af mindretallet. Forbudet har desuden begrænset landstyrkernes bevægelsesfrihed.

Udenrigsministeriet har fra kontakter med det kurdiske mindretal i Irak klart fået det indtryk, at man er meget urolig ved udsigten til en fuldstændig ophævelse af sanktionerne og en indstilling af flyforbudzonerne. Man er overbevist om, at hvis Saddam igen får frit spil, vil det resultere i fornyede anslag mod mindretallene og nye bølger af flygtninge fra områderne, hvor man nu lever i relativ sikkerhed.

Et ufravigeligt krav til Irak i forbindelse med en eventuel ophævelse af sanktionerne om gradvis normalisering af forholdet til Irak må derfor være, at forholdene for de irakiske mindretal – herunder kurderne i nord og shiitterne i syd – er betryggende. Sikkerhedsrådet har her et klart ansvar for at sikre en holdbar løsning. Om denne kommer til at bestå i en ændret irakisk holdning med håndfaste garantier for mindretallene eller en eller anden form for øget tilstedeværelse fra verdenssamfundet, fra FN i de berørte områder, kan man desværre ikke på nuværende tidspunkt sige noget konkret om.

Forhandling

Villy Søvnald (SF):

Jeg skal kvittere for et, synes jeg, på mange måder klogt indlæg fra udenrigsministeren.

Hvis man kigger på den analytiske del af ministerens svar, synes jeg, der er meget stor overensstemmelse med vores synspunkt, nemlig at den irakiske befolkning betaler en usandsynlig høj pris for den nuværende situation.

Der, hvor vi så skiller, er i diskussionen om: Hvis er ansvaret, om man så må sige, og kan det placeres entydigt, eller er vi flere om at dele det? Det skal jeg vende tilbage til lidt senere.

Men enighed i analysen på det punkt, der hedder den dobbelt så høje børnedødelighed, underernæringen, et skolesystem, et uddannelsessystem, der er slået i stykker, kvinder, børn og fattige, der betaler den høje pris.

Jeg skal også sige, at vi ikke er talsmænd for, at man skal ophæve alle sanktioner. Det vil jeg advare imod, både af hensyn til det shiittiske mindretal i syd og det kurdiske mindretal i nord, men også af hensyn til Iraks nabolande. Det er ikke vores ærinde. Vores ærinde er, som jeg synes udenrigsministeren meget fint fangede, at sikre nogle målrettede sanktioner.

Jeg kan ikke forstå, medmindre man anlægger et meget kynisk synspunkt, hvorfor en så voldsom fattigdom, som er opstået i Irak, udgør et sikkerhedspolitisk svar. Det er et meget kynisk synspunkt, hvis man forfægter det, og det gjorde udenrigsministeren heller ikke. Tværtimod var det en rød tråd i udenrigsministerens svar, at man skal begrænse konsekvenserne for civilbefolkningen, og det er vi meget enige i.

Jeg tror også, udenrigsministeren sagde, at det er en situation, der må bekymre alle. Det er klart, at det må være tilfældet, specielt efter at vi har haft den fastlåste situation i så lang tid som 10 år. Man kan så stille sig det hypotetiske spørgsmål, om man tror, Saddam Hussein vil give sig over for de sanktioner, han ikke har givet sig over for i nu 10 år, i løbet af de næste 10 år. Hvorfor skulle han det? Som det også fremgik af udenrigsministerens redegørelse, befinder Saddam Hussein sig jo ganske vel. Smugleriet er omfattende, tror jeg udenrigsministeren sagde, og der bygges nye paladser, som magthaverne hygger sig i. Hvorfor skulle man opgive den position?

Man kunne måske også spørge, om amerikanerne i virkeligheden har lyst til at opgive den nuværende situation, eller om de har en interesse i at sikre en ganske massiv tilstedeværelse i et område, som de har en stor strategisk interesse i – en tilstedeværelse, der fastlåser og forkrøbler den nuværende position og dermed sikrer, at området rent strategisk aldrig kommer til